

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Petri De Dusburg, Ordinis Teutonici Sacerdotis, Chronicon
Prussiae**

Petrus <de Dusburg>

Francofurti ; Lipsiae ; Regiom. Pruss., 1679

Cap. CCVIII. De Desolatione Castri Poterbergk & aedificatione castri
Gimevve.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11850

*Hartmannus C. de Helderungen VIII. Mag. Gener. Ord. Teut.**Mangoldus de Sternberg XI. Mag. Prov. in Prussia.*

raciter æstimabant. Hic Fr. Ludevvicus iterum captus præsentatus fuit cuidam nobili dicto Cantengerde & ejus custodiæ deputatus.

CAP. CCVIII.

De

Desolatione Castri Poterbergk & ædificatione castri Gimevve.

Svantepolcus quondam Dux Pomeraniæ, de quo superius est præmissum, quatuor habuit filios (a) Mestovvinum primogenitum, quem ut dictum est dedit in obsidem, Samborium, Wartislaum & (b) quendam alium (c) Iste Warceslaus factus fuit frater Ordinis Domus Teutonicæ, & partem Ducatus, quæ ipsum contingebat, dedit fratribus Domus Teutonicæ in Pruschia in Eleemosinam. Samborius videns quod de parte sua non posset honestè secundum status sui dignitatem vivere, tradidit eam prædictis fratribus, ut ipsi & familiæ suæ in necessariis providerent: Idem fecit quartus frater, & ut hæc donatio firma esset, & in perpetuum valitura, hi tres renunciaverunt omni actioni juris vel facti quæ ipsis vel eorum successoribus in dicto ducatu competeat, dantes super hoc literas suas fratribus sigillorum suorum munimine roboratas. Mestovvinus autem audiens hæc, violenter has tres partes ducatus Pomeraniæ occupavit & invitis fratribus detinuit multis annis. Tandem venit Dominus Philippus Episcopus Firmanus legatus à sede Apostolicâ missus ad terram Poloniæ coram quo frater Conradus de Tierberg Magister conquestus fuit de violentia, quam dictus Mestovvinus fecit fratribus de Pruschia, in his tribus partibus Ducatus prædicti, & ad probandum, se & fratres habere meram

*Harimannus C. de Helderungen VIII. Mag. Gen. Ord. Teut.
Mangoldus de Sternberg XI. Mag. Prov. in Prussia.*

merum jus in illis, obtulit privilegia memorata. Audita ergo utriusque partis allegatione & resignatis privilegiis prædictis à fratribus & quicquid habebant juris in his bonis. Idem legatus ordinavit, compositionem inter eos hoc modo: quod fratres Domus Teutonicæ haberent territorium dictum (d) Wan-
tecke in dicto ducatu Pomerania, ubi nunc situm est castrum Ge-
meva & sic cessaret omnis discordia inter eos. Undè fratres Anno Domini MCCLXXXIII. transtulerunt de terra Culmensi castrum Potterberg & cum ædificiis ejus castrum (e) Gyme-
vam ædificaverunt in eum locum super Wiselam ubi nunc situm est ad laudem & gloriam Jesu Christi.

ANIMADVERSIONES.

A D C A P. CCVIII.

- (a) Mfczugum hunc appellat Matth. à Michovia *lib. III. c. LXII. ad An. 1283.* at Cromerus utrumque agnoscit nomen *lib. IX. pag. 559.*
- (b) Ratiborium eum nominat Matth. à Michovia *l. 3. Chron. c. 62.* & Martinus Cromerus *lib. IX. pag. 558.* Verùm Casp. Schuz. *lib. I. Chron. Pruff. fol. 13. seq.* & ex eo Joannes Micælius *lib. II. Chron. Pomer. cap. 100. pag. 284. seq.* dicunt Sventopelcum duos tantum reliquisse filios Mestwinum & Wartislaum duasque filias videlicet Salomeam, quæ nupsit Ziemomislo Cajavia Principi, & Elisabetham, quæ Juromiro II. Rugiæ Principi in matrimonium collocata est. Samborium verò & Ratiborium ut & alium nomine Wartislaum dicunt fratres Sventopelci fuisse. Nituntur autem illi monumentorum Olivensium auctoritate.
- (c) Quomodo Pometelliam Ordo Teutonicus sibi subjecerit, sic alii referunt: Wartislaus, Samborius & Ratiborius, Sventopelci fratres donarunt Ordini suas partes Pomeraniæ cum Ordinem Teutonicum ingressi essent. Schuz. *lib. 2. fol. 50. seqq.* Micælius *l. c.* Alii licet in hoc dissentiant, quod Samborium & Ratiborium putant fuisse filios Sventopelci, consentiunt tamen & illi in hoc, quod Samborius & Ratiborius Cruciferorum institutum amplexi sua

Or-

*Hartmannus C. de Haldrunen VIII. Mag. Gen. Ordinis Teut.
Mangoldus de Sternberg XI. Mag. Prov. in Prussia.*

Ordini legarint patrimonia. Matth. à Michov. *lib. III. Chron. cap. LXII.* Cromer. *lib. X. pag. 566.* Interea Sventopelco fatis functo, bellum oritur inter Wartislaum & Mestvvinum sive Msczugum de divisione Pomerania, quod tandem iis pactis finitum est, ut Pomerania in æquales partes divideretur. In hac divisione Wartislao Dantiscum cessit. Sed neque hic res quietæ. Bello enim rursus inter fratres exorto cum Wartislaus suas partes inferiores esse cerneret, Conradum Marchionem Brandeburgensem sibi accersivit in auxilium, eique arcem Gedanensem tradidit. Confecto bello, Conradus arce cedere noluit, donec sibi sumptus belli exsolverentur. Wartislaus inter sacrum & saxum stans, habitum tandem fratrum Ordinis Teutonici induit suamque partem consignatis tabulis Ordini donavit. Posthæc mortuo Wartislao varii tumultus exorti sunt, hinc fratre Mestvino Dantiscanam urbem arcemque à Conrado Marchione reposcente, illius Cruciferis donationes Samborii Ratiborii & Wartislai urgentibus. Tandem Anno 1284. Philippus Episcopus Firmanus à Pontifice Romano missus, litem illam modo à Dusburgio memorato, composuit. Ex cujus relatione hoc etiam colligere licet, Cruciferos causa cecidisse. Nec enim Gedanum ipsis traditum, nec patrimonia Samborii & Ratiborii ipsis concessa, dubio procul ea de causa, quod fratres natu minores in præjudicium Fratris natu majoris nihil alienare potuerunt. Mestvvinus tamen sive proprio motu sive Legati Pontificii intercessione Mevam Cruciferis donavit cum quindecim pagis. Et hoc territorium primum est quod in Pomerellia Cruciferi jure possederunt. *Vid. Matth. à Michov. lib. III. Chron. cap. LXII. Ad annum 1283. Cromer. lib. X. p. 566. Micrælius lib. II. Pomer. cap. 102. seq.* Pulso post obitum Wartislai Conrado Marchione, Mestvvinus Pomerelliam totam, excepto Territorio Mevensi, quietè possedit, & cum ipsi nulla spes proliis superesset, in animo quidem habuit Pomerelliam Ducibus Pomeraniae Occidentalis, ut notat Micrælius, testamento relinquere; Sed reclamantibus Ordinibus, eam Primislao II. Regis Poloniae Anno 1290. cum in Prussia Conradus à Seuchtwangen Mag. Gen. rerum potiretur, donavit. Marchiones Brandeburgici nondum spe occupandæ

Oo

Po-

*Hartmannus C. de Helderungen VIII. Mag. Gen. Ord. Teuton.
Mangoldus de Sternberg XI. Mag. Prov. in Prussia.*

Pomeraniæ dejecti invitante ipso Petro Svyenze Gubernatore Pomeraniæ infestis animis & armis Pomeraniam intrant. Arcem Dantiscanam obsidione cingunt, omnibusque viribus oppugnant. Contra verò Bogussa Judex Pomeraniæ nomine Regis Poloniæ arcem strenuè ad tempus defendit, Interea Wladislaum Locticum Regem Poloniæ sollicitans de suppetiis mittendis. His frustratus, consentiente Rege, Cruciferos arcessit, quorum tunc Magister Provincialis Henricus à Ploczke fuisse memoratur. Hic promptum se præstitit atque paratum ad omnia; Sed cum arcem contra Marchiacos defendisset, arcis dominium sibi arrogavit & Bogussam variis contentionibus de impensis belli ortis inde in urbem ejecit. Posthac An. 1311. habitus est propterea conventus, Bressiæ inter Wladislaum Locticum Regem Pol. & Carolum. Forfan ille fuit Carolus Bessart Trevirensis, (quem successisse Henrico tradit Cromerus *lib. XI. p. 584.* sed manifesto errore, cum Carolus non Henrico, sed Sigfrido à Feuchtwangen Magistro Generali successerit, sub quo Henricus à Ploczke Prusiæ præfuit titulo Magistri Provincialis, postea Commendator Magnus constitutus. *Vid. infra Cap. CCLXXXVIII.* Magister Generalis; Sed Magistro iniqua postulante exacerbatis utrinque animis discessum est. Subhac Magister ut Gedanum aliaque Pomeraniæ loca Polonis adempta aliquo titulo possidere videretur, emit Pomeraniam à Joanne Tutoreque ejus Waldemaro Marchionibus Brandenburgicis decem millibus marcis latorum grossorum. Missi deinde à Pontifice Romano Inquisitores, qui in jura utriusque partis inquirerent, causamque deciderent. Hi Ordini Teutonico causâ cognita sacris interdixerunt utque Pomerellia redderetur injunxerunt. Sed neque huic sententiæ acquieverunt Cruciferi. Nam controversiam hanc appellatione ad sedem Romanam interpositâ protrahere conati, interea Johannem Regem Bohemiæ (qui jus suum in Poloniam & Pomeraniam prætendebat; eò quod Wenceslaus Rex Bohemiæ in regem Poloniæ fuerat creatus) sollicitarunt, ut sibi Pomeraniam donaret, quod etiam à Rege, Polonis infenso facile impetrarunt. *Vid. Matth. à Michov. lib. IV. cap. VII.* Martinus Cromerus

Hartmannus C. de Helderungen VIII. Mag. Gen. Ord. Teut.

Mangoldus de Sternberg XI. Mag. Prov. in Prussia.

rus lib. X. pag. 572. & lib. XII. pag. 580. seq. Casp. Schuz. lib. II. Chron. Pruss. fol. 55. 62. 68. Joan. Micræl. lib. II. cap. 103. seq. usque ad cap. 110. p. 294. seq. Salom. Neugebauer lib. III. Hist. Pol. pag. 173. seq. Deindè sub Casimiro Rege, tentata iterum est Anno 1335. transactio inter Regem Poloniae & Cruciferos à Rege Hungariae; sed irritò conatu; Posthæc Anno 1339. alii Inquisitores à Papa Benedicto XII. missi, Polonis iterum Pomerelliam adjudicant, Micræl. lib. II. cap. 110. p. 295. Ad extremum anno 1343. Pacta inita sunt eo modo, ut Casimirus titulum terrarum Pomeraniae, Culmae, Michalovviae, Nesslovviae, Orlovviae, & Murinovviae mitteret: Cujaviam verò & Dobriniam retineret. Micræl. l. c. cap. 112. p. 297. Casp. Shuz. lib. II. Chron. Pruss. fol. 71. Martinus Cromer. lib. XII. non procul ab initio.

(d) *Wancze* Vid. Henneb. in Comment. pag. 317.

(e) *Mevve*, ut habent Chronica M. SS. Germanica. Poloni autem etiamnum appellant *Gniev*.

CAP. CCIX.

De

Fratre Conrado de Tirberg Magistro Prussiae.

FRATER Conradus de Tirbergk junior Mag. Prussiae XII. praefuit V. annis cum dimidio. Hic Fr. Conradus fuit germanus fratris Conradi de Tirberg Magistri supra dicti, & erant ambo viri strenui & in armis & in factis omnibus gloriosi, Prosperatumque fuit bellum contra infideles in manibus ipsorum ita, quod ad votum eis omnia successerunt.

CAP. CCX.

De

Vastatione cujusdam partis terra Sambiae.

002

Anno